

Dardedze

Centrs drošai bērnībai

Ko var izdarīt pirms?
Emocionāli drošas vides pamati un labā
prakse izglītības iestādēs vardarbības risku
novēršanai

Anda Avena

08.09.2022.

Kas ir “Dardedze”?

Centrs Dardedze ir nevalstiska organizācija, kas iestājas par drošu bērnību kopš 2001.gada. Mūsu komandu veido sociālie darbinieki, psihologi, apmācību vadītāji un citi profesionāļi. Strādājam ar bērniem, vecākiem, speciālistiem un lēmumu pieņēmējiem.

Darbības virzieni

- **Izglītošana**

Izglītojam bērnus, vecākus un speciālistus par drošām attiecībām, vardarbības atpazīšanu un novēršanu (apmācības, izglītojošas atbalsta grupas, sociālas kampaņas)

- **Konsultācijas un atbalsts**

Psihologu konsultācijas un psiholoģiskās izpētes (gan ikdienišķos jautājumos par bērnu audzināšanu, gan vardarbības gadījumos), sociālā darbinieka padoms

- **Interesešu aizstāvība**

Iesaiste valsts un pašvaldību politikas veidošanā un lēmumu pieņemšanas procesos. Pētījumi un aptaujas, lai pamatotu mūsu pozīciju.

Dažas no mūsu kampaņām

Pēriens
Tas pali

Trešdaja cilvēku Lat
un pat nepieciešam

Ienāc www.noliecisi
kādas sekas tas atst
attiecības ar bērnu.

www.noliecisi

 Tālrunis atbalstam 676 006 85

Būt tēvam
tā ir māksla

māksla priecāties un augt kopā
ar saviem bērniem

www.paligsvecakiem.lv

ĀRĀ NO EKRĀNIEM
KOPĀ PA ĪSTAM KOPĀ AR ĢIMENI, BEZ EKRĀNIERĪCĒM
#VESELADIENA – VESELA ĢIMENE!

Iedomājies sevi bērna vietā

Izēd šķīvī
tukšju!

Arī bērns drīkst negribēt.
Cienā bērnu ar cieņu.

Kādā veidā mēs saskaramies ar izglītības iestādēm?

- Džimbas drošības soļu programma
 - Līdz 2022.g. to īstenoja vairāk kā 500 pirmsskolas un sākumskolas pedagogi. Šobrīd pirmo gadu šo programmu abonē 50 pirmsskolas izglītības iestādes.
- Programma "Bērnam drošs un draudzīgs bērnudārzs"
 - Programmā BDDDB darbojas 74 PII.
- Apmācības pedagogiem IKVD projekta "Pumpurs" ietvaros
- "Drosme draudzēties" Latvijas skolās

Drošība attiecībās kā pamats

Pirmsskolas vecumposmā bērns attīstās straujāk nekā jebkurā citā dzīves posmā.

Mēs esam atvērti mācīties un spēlēt tikai tad, ja jūtamies droši.

Nedrošā vidē bērnu pavada trauksme, viņam "nav laika" apgūt jaunas prasmes.

Kas ir drošība attiecībās?

Drošība nav tikai apdraudējuma neesamība.
Tā ir cieņas, uzticēšanās un emocionāla
siltuma pieredze.

Visa pamatā – attieksme.

Drošas attiecības ir svarīgas ne tikai bērniem. Attiecībām ir dažādi līmeņi:

- Bērns <—> Bērns
- Bērns <—> Darbinieks
- Bērns <—> Vecāks
- Darbinieks <—> Darbinieks
- Darbinieks <—> Vecāks
- Darbinieks <—> Vadītājs

Attieksme

Stress

Steiga

Piedraudēšana

Neadekvātas
gaidas

Neuzmanība

Izpratnes
trūkums

Ignorēšana

Robežu
trūkums

Nesavaldība

Nogurums

Pārlieta
stingrība

Kas traucē?

Tomēr realitātē ir dažādi iemesli, kas stājas ceļā drošām attiecībām.

Citādaiss, atšķirīgais var...

... pievērst uzmanību...

... biedēt...

... traucēt...

... kaitināt...

... provocēt uz vardarbību?

VBTAI Bērnu tiesības aizsardzības departamenta dati par 2021. gadu

- ✓ Kopumā saņemti 474 iesniegumi/sūdzības par bērnu tiesību pārkāpumiem.
- ✓ Visvairāk sūdzību saņemts par:
 - Pirmsskolām 117
 - Vispārējās izglītības iestādēm 100
 - Ģimenēm, aizbildņiem, audžuģimenēm 54

Par ko saņemtas sūdzības:

- ✓ iestāžu darbinieku nepietiekama sadarbība ar vecākiem
- ✓ nepedagoģisku metožu pielietošana darbā ar bērniem
- ✓ emocionāla vardarbība no iestāžu darbinieku puses
- ✓ vienaudžu savstarpējā fiziskā un emocionālā vardarbība
- ✓ vienaudžu savstarpējā emocionālā vardarbība
- ✓ fiziska vardarbība no iestāžu darbinieku puses

Dziļākās problēmas atklājas attieksmē.

Ko mēs dzirdam:

- Bērni nav tādi kā agrāk.
- Mēs jau pat pirkstiņu viņiem nevaram pielikt! Mēs esam bezspēcīgi!
- Ko tad mēs varam izdarīt – tur jau no tās ģimenes neko nevar gaidīt.
- Mums nav psihologa! Nav, pie kā vērsties pēc padoma.
- Pasakiet mums, ko darīt – un mēs izdarīsim, ko Jums vajag.

Kā to mainīt?

Nepieciešams mainīt to, kā pedagogs redz savu lomu.

Drošām, cieņpilnām attiecībām jāklūst par prioritāti.

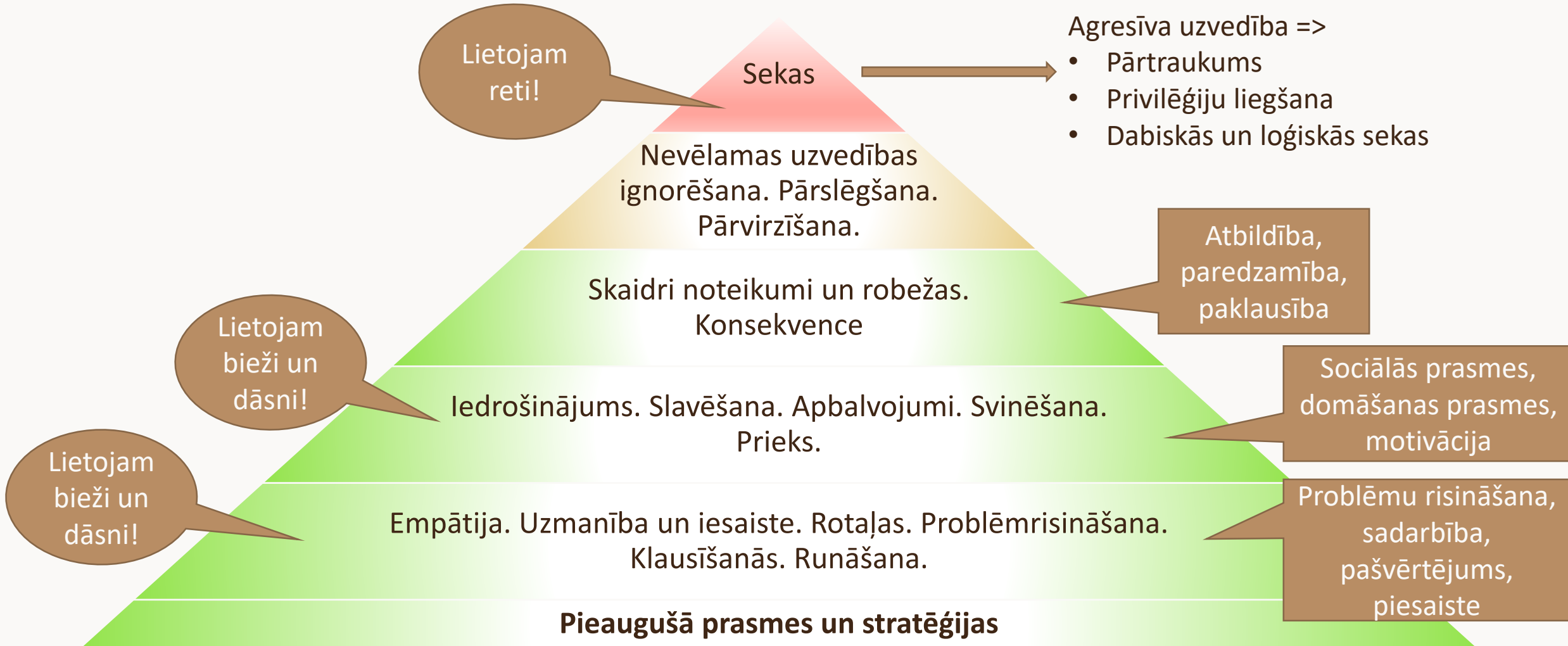
Kā varam jums palīdzēt?

Drošība kā sistēma (= darbs notiek pastāvīgi!)

1. Vadītāja loma, attieksme un apņemšanās!!!
2. Definējam **vērtības**
3. Izveidojam iekšējo drošas vides veicināšanas **komandu** (+koordinators)
4. Vācam, analizējam **datus** par konstatētajiem vardarbības gadījumiem. Kur un kā tā visbiežāk notiek? Ko iespējams mainīt?
5. Rīkojam regulāras **mācības** un diskusijas – personālam, vecākiem, bērniem (*primārā prevencija*)
6. Definējam rīcības **algoritmu** vardarbības gadījumu atpazīšanai, risināšanai, novēršanai, kā arī sadarbībai ar citām institūcijām. Ziņošanas sistēma bērniem un pieaugušajiem. (*sekundārā prevencija*)
7. Apzinām pieejamo **atbalstu** vardarbības gadījumos iesaistītajiem bērniem, kā arī personālam – ikdienā un smagāku gadījumu risināšanai (*terciārā prevencija*)

Kā disciplinēt bērnu?

Jautājumi katram iestādes darbiniekam:

1. Vai es spēju pamanīt, kad tuvojos cieņpilnu attiecību robežas pārkāpšanai **savā** rīcībā? Mirkli PIRMS!
2. Vai es reaģēju uz necienīgu izturēšanos no **kolēģu** puses?
3. Vai es reaģēju uz pazīmēm, ka bērns cieš no vardarbības vai nolaidības **ģimenē**?
4. Vai es reaģēju uz bērnu **savstarpējo attiecību sarežģījumiem**?
5. Vai jūtos kā daļa no komandas un jūtos droši vērsties pēc atbalsta pie **vadības**?

Kas vēl palīdz?

1. Definētas skaidras vadlīnijas
2. Regulāra grūto situāciju pārrunāšana
3. Mācīšanās kultūras ieviešana
4. Bērnu līdzdalības veicināšana
5. Cieņpilnu attiecību piemērs

1. Definētas skaidras vadlīnijas

- Kā veidojam cieņpilnas attiecības mūsu iestādē?
- Ko es daru, ja bērns pārdzīvo vai neklausa?
- Kādas metodes ir pieļaujamas un kādas – ne?
- Ko es daru, ja jūtu, ka netieku galā, zaudēju savaldīšanos?
- Ko es daru, ja redzu, ka kolēģis vai vecāks pret bērnu izturas neatbilstoši? (skaidrs algoritms)
- Ko es daru, ja bērni slikti izturas cits pret citu?

Visi šīs vadlīnijas zina un pielieto neatkarīgi no apstākļiem.

2. Regulāra grūto situāciju pārrunāšana

- Vadības atvērtība un aktīva loma problēmu risināšanā!
- Komandas sanāksmēs ir paredzēts laiks grūto situāciju pārrunāšanai
- Problēmu pārrunāšana iespējami agrīni, pirms tās samilst.
- Varam piesaistīt psihologu, bet ne vienmēr tas ir nepieciešams
- Palīdz arī pārrunāšana, paskatīšanās uz situāciju no malas – tas ļauj arī citiem kolēģiem atpazīt līdzīgas situācijas.
- Drīkst nezināt, jautāt, pat kļūdīties (un tā mācīties)

3. Mācīšanās kultūras ieviešana

- Regulārs laiks, kad kāds no komandas padalās ar apgūtajām zināšanām vai gūtajām mācībām (piemēram, 1x mēnesī 20-30 minutes)
- Jūs esat profesionāļi – dalieties zināšanās arī ar vecākiem (pasākumi, izglītojoši materiāli). Par bērnu attīstību, disciplinēšanu, bērna vajadzību izpratni utt.
- Pieaugušajiem bērna dzīvē svarīgi būt “uz vienas lapas”.

4. Bērnu līdzdalības veicināšana

- Iesaiste lēmumu pieņemšanā
- Noteikumu veidošanā
- Kā radoši palīdzēt bērniem ziņot pieaugušajiem, ja pašam vai citam bērnam tiek darīts pāri vai nepieciešama papildu uzmanība, saruna?

Cieņpilnas attiecības sākas ar manu piemēru.

Citi noderīgi resursi

- bezmaksas zināšanu platforma www.drosaberniba.lv
- bezmaksas zināšanu platforma par bērna seksuālo attīstību un seksuālas izmantošanas prevenciju www.pasargabernu.lv
- Video par drošām attiecībām ar bērnu – vecākiem un ne tikai:
https://ej.uz/drosas_attiecibas un uzdevumi ģimenei
https://ej.uz/uzdevumi_gimenei
- Bezmaksas vebinārs par to, kā palīdzēt bērnam pēc traumatiska notikuma vai vardarbības latviešu, krievu un ukraiņu valodās:
<https://centrsdardedze.lv/noskaties/>
- “Dardedzes” vebināri – piemēram, par seksualitātes attīstību
<https://centrsdardedze.lv/vebinari/>
- Citas mūsu lekcijas un kursi speciālistiem:
<https://centrsdardedze.lv/specialistiem/>
- “Pirmais teikums un viss”: par pieaugušo pirmo reakciju
<https://centrsdardedze.lv/padomi/skola/par-pieauguso-reakciju-pirmais-teikums-un-viss/>

Starp citu:

Paldies!

Nodibinājums «Centrs Dardedze»

www.centrsdardedze.lv

anda.avena@centrsdardedze.lv

Tel. +371 26752708